

Väylävirasto
Trafikledsverket

Väyläviraston julkaisu
103/2025

LIITE 9: LIITO- ORAVASELVITYS 2025

Aija Degerman, AFRY Finland Oy

Liite 9: Liito-oravaselvitys 2025

Väyläviraston julkaisuja 103/2025

Kannen kuva: Aija Degerman

Verkkojulkaisu pdf (vayla.fi)

ISSN 2490-0745

ISBN 978-952-405-345-7

Väylävirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000

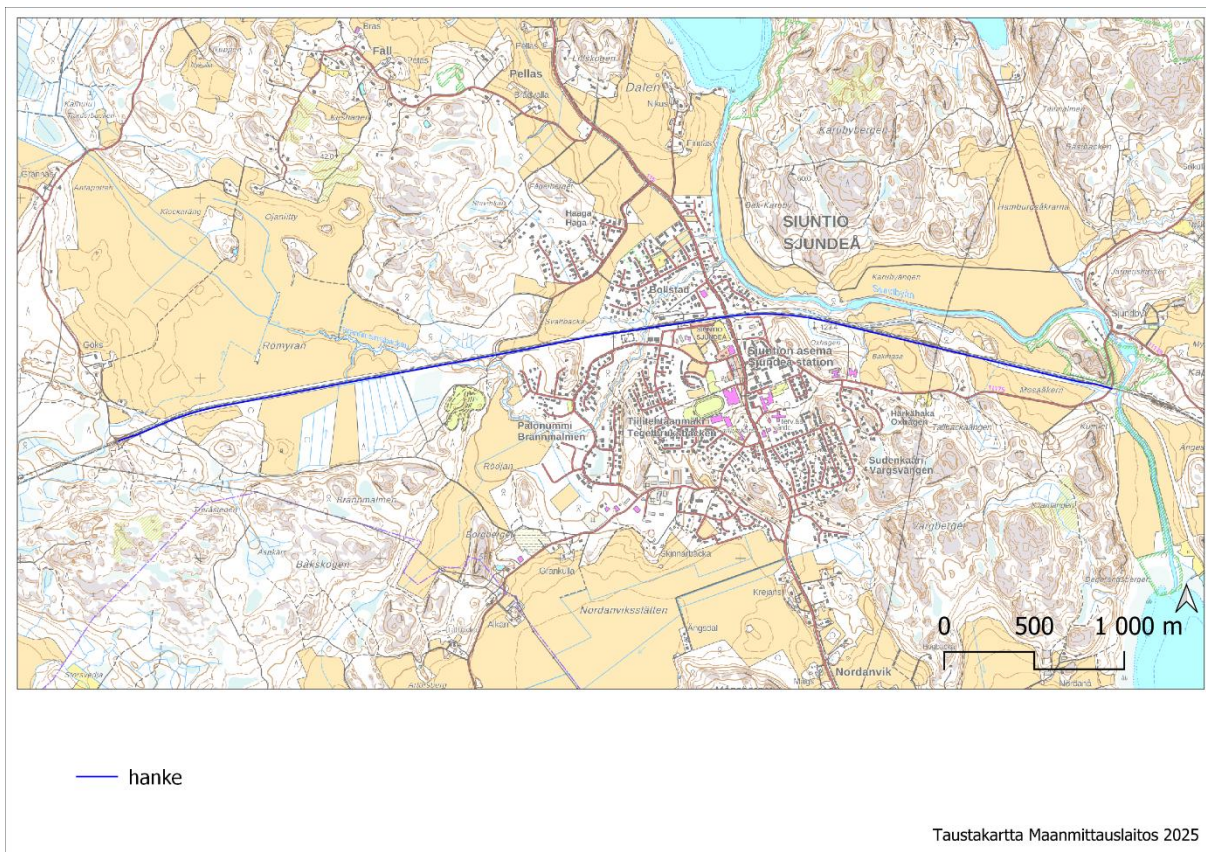
kirjaamo@vayla.fi
vayla.fi

Sisällys

1	JOHDANTO	4
2	AINEISTO JA MENETELMÄT	6
3	LÄHTÖTIEDOT	7
4	LAJIN KUVAUS	10
5	SELVITYKSEN TULOKSET	11
6	ALUEEN TARKASTELUA LIITO-ORAVAN KANNALTA	12
7	YHTEENVETO JA SUOSITUKSET	15

1 Johdanto

Liito-oravaselvitys on tehty Siuntion kaksoisraiteen ympäristövaikutusten arviointia (YVA-menettely) varten. Selvityksessä on kartoitettu luontodirektiivin liitteen IV (a) lajin liito-oravan esiintyminen hankkeen vaikutusalueella keväällä 2025. Selvityksen on tehnyt FM biologi Aija Degerman AFRY Finland Oy:n Turun toimistolta. Hankkeen sijoittuminen laajimman toteutusvaihtoehdon mukaisesti on esitetty seuraavissa kuvissa (Kuva 1-1, Kuva 1-2).

Kuva 1-1. Hankkeen sijainti maastokartalla laajimman toteutusvaihtoehdon mukaisesti.

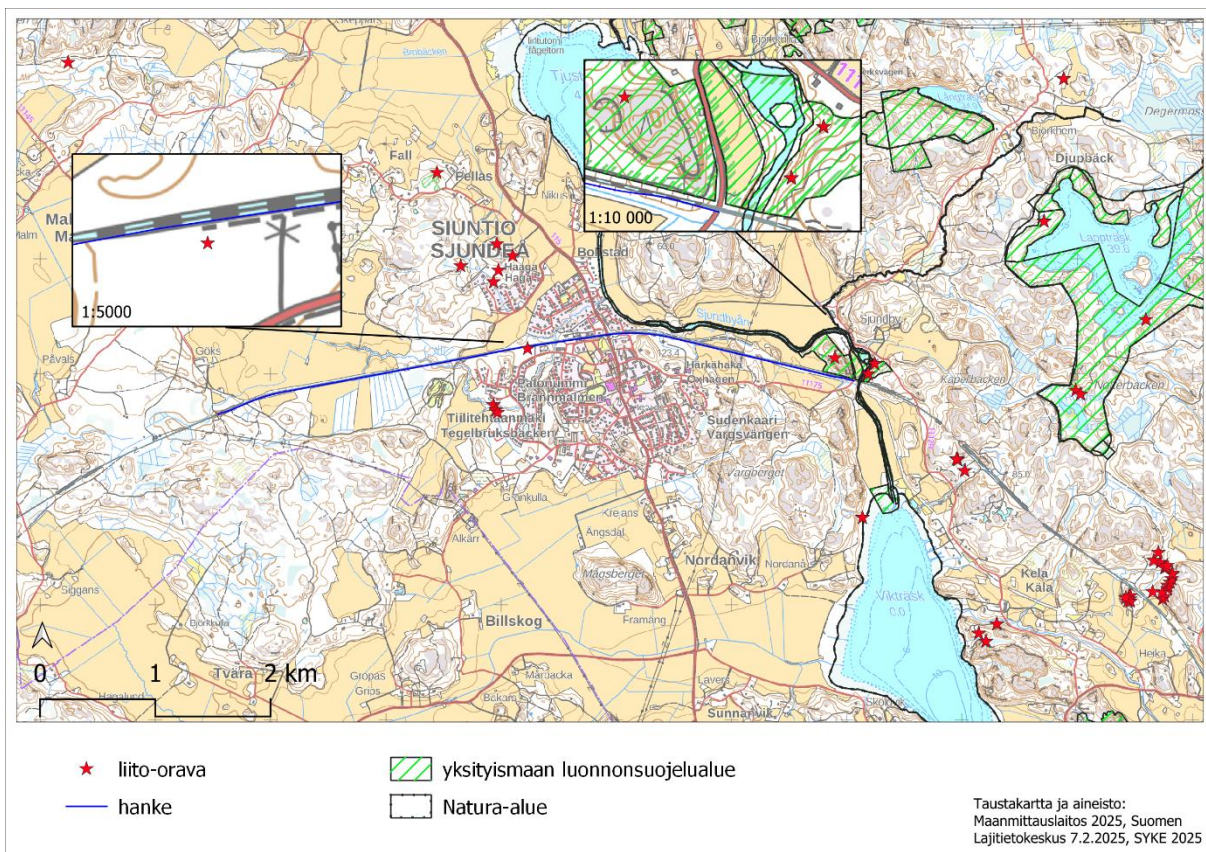
Kuva 1-2. Hanke ortokuvassa laajimman toteutusvaihtoehdon mukaisesti (Maanmittauslaitos, kuvausvuosi 2024).

2 Aineisto ja menetelmät

Liito-oravan esiintymistä selvitysalueella kartoitettiin maastokäynnillä 28.4.2025. Maastossa kuljettiin koko selvitysalueella alueen itäosassa olevaa yksityismaan luonnonsuojelualuetta Sjundby parkbergets och Ådalens nso (YSA012354) lukuun ottamatta. Selvitysalueen laajuus oli noin 100 metriä rautatien molemmin puolin. Kartoituksessa etsittiin papanoita mahdollisten pesimä-, oleskelu- ja ruokailupuiden alta, eli erityisesti suurten kuusten ja haapojen tyviltä. Liito-oravan esiintymistä kartoitetaan keväällä, jolloin talven aikana kertyneet papanat ovat parhaiten näkyvissä (Nieminen & Ahola 2017). Lisäksi maastossa etsittiin liito-oravalle sopivia kolopuita ja risupesiä. Selvitysalueen soveltuvuutta liito-oravalle tarkasteltiin myös kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen yhteydessä (AFRY Finland Oy 2025).

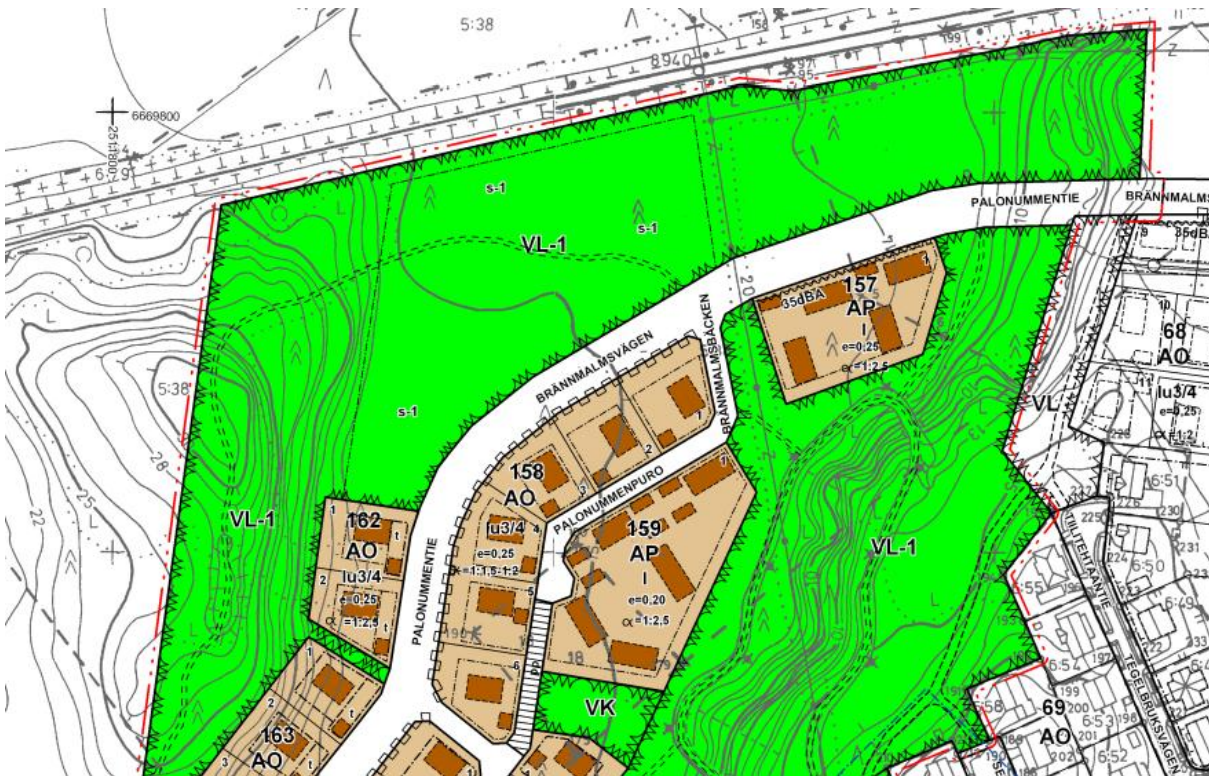
3 Lähtötiedot

Hankkeen lähialueelta on aiempia havaintoja liito-oravasta (Kuva 3-1) rautatien eteläpuolelta Palonummen alueelta ja Siuntionjoen varresta yksityismaan luonnon-suojelualueelta Sjundby parkbergets och Ådalens nso (YSA012354).

Kuva 3-1. Liito-oravahavainnot Suomen Lajitietokeskuksen lajitietokannassa, tietopyyntö käyttörajoitettuun aineistoon 7.2.2025. Karttaotteet ovat rautatietä lähimmistä kohteista Palonummen alueelta ja luonnonsuojelualueelta Siuntionjoen varresta.

Rautatien eteläpuolisella alueella Palonummissa on Suomen lajitietokeskuksen tietokannassa (tietopyyntö käyttörajoitettuun aineistoon 7.2.2025) yksi havainto liito-oravasta (ks. ed. Kuva 3-1). Havainto on vuodelta 2003. Tietolähteeksi ilmoitetaan "Siuntion Billskogin alueen luonto- ja maisemaselvitys, Metsätähti Oy 2003". Havaintopisteen ominaisuustiedoissa lukee: "Ilmoitetuissa koordinaateissa pesäpuu. Revii-riksi arvioitu 3,48 ha kokoinen alue, jolla myös useita muita pesäpuita (esim. koordinaateissa 6670138:345174, 6670202:345265)". Palonummen alueella on voimassa 25.9.2006 hyväksytty asemakaava "Siuntion Palonummen asemakaava ja kortteleita 84 ja 111 ja katu- ja virkistysaluetta koskeva asemakaavan muutos". Kaavassa on kaavamerkintä s-1 "alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 49 § perusteella suojeltuja liito-oravien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja". Aluerajaus on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 3-2).

Kuva 3-2. Kaavamerkintä s-1 Palonummentien ja rautatien välisellä metsäalueella Palonummen asemakaavassa.

Luonnonsuojelualueen Sjundby parkbergets och Ådalens nso Suomen lajitietokeskuksen lajitietokantaan merkityt kolme havaintopistettä ovat vuodelta 2020 ja niiden ominaisuustiedoissa lukee "papanakasa/papanoita".

Liito-oravan esiintymistä Palonummen alueella on selvitetty vuonna 2021 Siuntion aseman parantamiseen liittyen (Sweco Infra & Rail/Aija Degerman). Liito-oravaa ei selvityksessä havaittu. Siuntion aseman parantamisen ratasuunnitelma-alueelle on tehty luontoarvojen tarkastelu syyskuuisella maastokäynnillä 2024 (AFRY Finland Oy/Aija Degerman). Varsinaista liito-oravaselvitystä ei myöhäiseen vuodenaikaan tehty, mutta maastokäynnillä tarkasteltiin rautatien etelä- ja pohjoispuolisen alueen metsiköiden sopivuutta liito-oravalle. Liito-oravan esiintymistä on tarkasteltu Brännmalmsbäckenin puron varresta puronotkon luontoselvityksessä vuonna 2011 (Faunatica Oy). Liito-oravaa ei selvityksessä havaittu. Puron varressa todettiin olevan liito-oravalle sopivaa ympäristöä Palonummentien eteläpuolella.

Etäämpänä hankealueesta, noin 400 metriä rautatien eteläpuolella on Brännmalmsbackenin puronvarressa havaintoja liito-oravasta vuodelta 2006 (Kuva 3-1). Tietolähteeksi on mainittu Siuntion Palonummen luontoselvitys ja ominaisuustiedoissa lukee "pesähavaintoja ja papanapuita". Rautatien pohjoispuolella Haagan alueella on muutamia havaintoja vuodelta 2005. Tiedoissa sanotaan "liito-oravan lisääntymisalue" ja tiedon lähteenä "Karkkila, Haavisto liito-oravaselvitys 2005". Noin kilometrin etäisyydellä hankealueesta on Siuntionjoen itäpuolella havaintopisteitä vuodelta 2020, Vikträskin itäpuolelta vuodelta 2021.

Vajaan kolmen kilometrin etäisyydellä kaakossa Kelan-Bölen alueella on runsaasti havaintoja vuodelta 2005 (Kuva 3-1).

4 Lajin kuvaus

Liito-orava (*Pteromys volans*) on uhanalainen (LSA 521/2021, vaarantunut) ja rauhoitettu laji (LsL 9/2023, 69 §). Lisäksi liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajeihin. Luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä (LsL 78 §). Näiden niin sanottujen tiukan suojelujärjestelmän lajien Suomessa esiintyvät lajit on lueteltu luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 5. Kielto koskee kaikkia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ilman, että niistä olisi erikseen tehty päätöstä. ELY-keskus voi myöntää kieltoon poikkeuksen vain tiukasti määritellyillä perusteilla, jotka ilmenevät luontodirektiivin 16 (1) artiklasta.

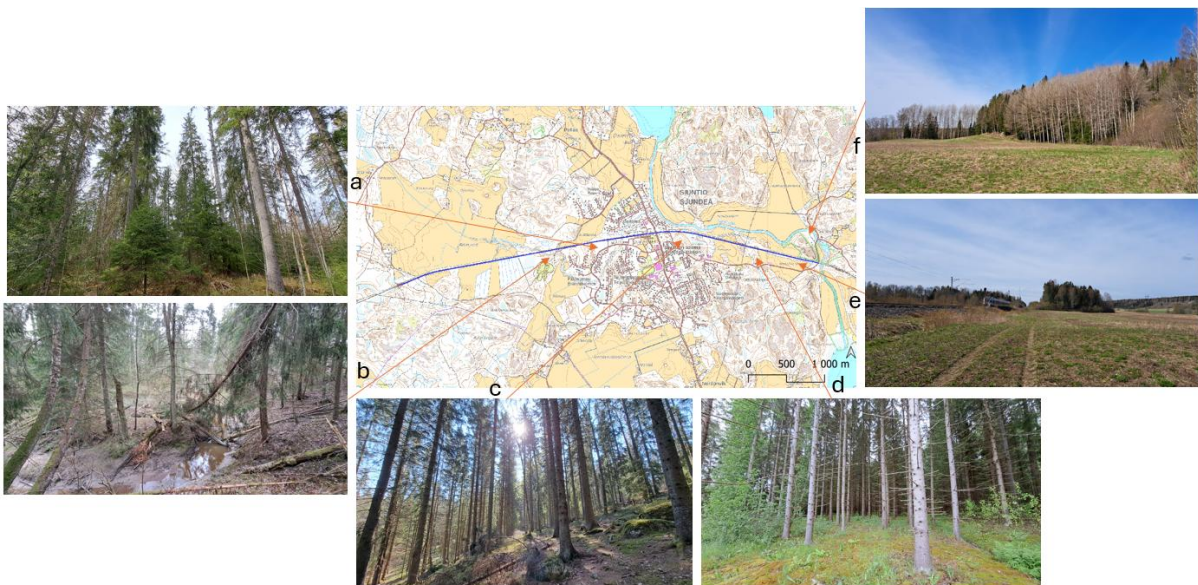
Liito-oravan tyypillisintä elinympäristöä ovat vanhat ja varttuneet kuusivaltaiset sekametsät, joissa on sopivia pesäpaikkoja ja ravintopuita (Nieminen & Ahola 2017). Lajin tärkeimpiä pesäpaikkoja ovat vanhat tikankolot haavoissa ja vanhat oravanpesät kuusissa. Pesä voi olla myös pöntössä tai joskus rakennuksessa. Liito-oravien ravintoa ovat kesäisin lehtipuiden lehdet ja talvisin lehtipuiden norkot sekä lehti- ja havupuiden silmut.

5 Selvityksen tulokset

Selvitysalueelta ei tehty havaintoja liito-oravasta kevään 2025 maastokäynnillä.

6 Alueen tarkastelua liito-oravan kannalta

Selvitysalueella ei ole laajemmin ole liito-oravalle tyypillistä ympäristöä; vanhaa kuusi-/lehtisekametsää. Selvitysalueella on kuusivaltaista metsää rautatien eteläpuolella Brännmalmsbackenin puron varressa ja puron ja rautatien välisellä alueella, Oxgagenin alueella, Mosaåkernin pellon länsipuolella ja rautatien pohjoispuolella luonnonsuojelualueen pohjoispäässä. Kuusta kasvaa sekapuuna paikoin muuallakin, kuten Siuntionjoen rannoilla. Metsäalueilla kasvaa myös lehtipuustoa sekapuuna, ja peltojen ja ojien reunoilla sekä Siuntionjoen tuntumassa on lehtipuuvaltaisia metsiköitä. Puusto on pääasiassa melko nuorta, mutta yksittäisiä vanhempia kuusia ja vanhoja kookkaita haapoja kasvaa eri puolilla aluetta. Seuraavassa kuvassa (Kuva 6-1) on esitetty valokuvia alueelta.

Kuva 6-1. Valokuvia alueelta: a) Palonummen metsää, josta on aiempi havainto liito-oravasta, alueella on yksittäisiä suurempia kuusia, b) Brännbäcksmalmenin puron varressa on kuusivaltaista metsää, ei kuitenkaan vanhaa puustoa, c) kuusikkoinen kumpare Oxhagenin alueella, myös kookkaampia puita, d) nuorempaa kuusimetsää Bakmasan ja Mosaåkernin peltojen välissä, ei vanhaa puustoa, e) näkymä Mosaåkernin pellolta rautatien pohjoispuolelta länteen, f) luonnonsuojelualueen länsireunaa hankealueen itäpäässä, pellon reunalla kasvaa paljon haapaa.

Maastotarkastelun mukaan potentiaalisinta ympäristöä liito-oravalle on Palonummen alueella katujen Palonummenniitty ja Palonummenmäki pohjoispuolella, jossa on suurempia vanhoja haapoja sekä tiheää kuusisekametsää. Etäisyyttä rautatiehen tältä alueelta on yli 100 metriä. Oxhagenin kuusimetsän alueella on yksittäisiä suurempia kuusia ja ojan varressa sekä reunametsissä lehtipuustoa ja alue vaikutti paikoin potentiaaliselta ympäristöltä, mutta liito-oravaa ei alueella havaittu. Luonnonsuojelualueella on suuria haapoja ja kolopuuta ja Siuntionjoen itärannalla vanhoja kuusia. Tältä alueelta on tuoreita (v. 2020) havaintoja liito-oravasta.

Palonummen asemakaavaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueeksi merkityllä alueella kasvaa yksittäisiä suuria kuusia ja joitakin haapoja. Kolojakin voi korkeissa haavoissa olla. Suurempi puusto on rajattu ilmakehuun (Kuva 6-5). Ei ole poissuljettua, että liito-orava voisi alueella esiintyä, tai ainakin ruokailla, mutta metsäalue on muuttunut Palonummen asemakaavan vahvistamisen jälkeen vuonna 2006. Alue on ollut laajemmin yhtenäistä metsää (Kuva 6-2) vuonna 2006. Palonummen asuinalueen rakentaminen on pienentänyt metsäaluetta vähitellen (Kuva 6-3, Kuva 6-4, Kuva 6-5).

Kuva 6-2. Maanmittauslaitos Paikkatietoikkuna, Historialliset ilmakuvat, kuvausvuosi 2006.

Kuva 6-3. Maanmittauslaitos Paikkatietoikkuna, Historialliset ilmakuvat, kuvausvuosi 2010.

Kuva 6-4. Maanmittauslaitos Paikkatietoikkuna, Historialliset ilmakuvat, kuvausvuosi 2017.

Kuva 6-5. Maanmittauslaitos Paikkatietoikkuna, Historialliset ilmakuvat, kuvausvuosi 2024. Kuvassa on punaisella tähdellä esitetty Suomen Lajitietokeskuksen tietokannassa oleva havaintopiste vuodelta 2003. Oranssilla on rajattu metsäalue, jolla nykyisin on sekapuuna yksittäisiä suurempia kuusia ja haapoja.

Liito-oravaa esiintyy hankkeen lähialueella, mutta rautatien poikki eteläpohjoissuunnassa ei erotu erityisiä ekologisia yhteyksiä liito-oravan kannalta. Avoimet pellot, rakennetut alueet, tiet ja rautatie luovat estevaikutusta liito-oravalle, joka tarvitsee liikkumiseensa metsäisiä ja puustoisia yhteyksiä.

7 Yhteenveto ja suositukset

Kevään 2025 maastokartoituksissa ei havaittu liito-oravaa. Alueella ei ole erityisiä eteläpohjoissuuntaisia ekologisia yhteyksiä liito-oravalle.

Palonummen asemakaavassa on kaavamerkintä s-1 "alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 49 § perusteella suojeltuja liito-oravien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja". Tämä alue tulee huomioida suunnittelussa.

Lähdeluettelo

AF AFRY Finland Oy, 2024. Siuntion aseman ratasuunnitelma-alueen luontoarvojen tarkastelu 2024. Destia.

Faunatica Oy, 2012. Siuntion Brännmalmsbäckenin puronotkon luontoselvitykset vuonna 2011.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

Luonnonsuojelulaki 5.1.2023/9 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230009?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=luonnonsuojelulaki#L8P69> (4.9.2025)

Mäkelä, K. & Salo, P. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö. 346 s.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017: 1–278. Ympäristöministeriö.

Paikkatietoikkuna. Maanmittauslaitoksen karttapalvelu osoitteessa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/> (4.9.2025)

Siuntion karttapalvelu. Osoitteessa: <https://kartta.siuntio.fi/?setlanguage=fi#>

Siuntion kunta, Palonummen asemakaava ja asemakaavan muutos. Osoitteessa: <https://kartta.siuntio.fi/kaavadokumentit/51.pdf>

Suomen Lajitietokeskus. Tietopyyntö käyttörajoitettuun aineistoon 7.2.2025 tunnus: <http://tun.fi/HBF.101221>

Sweco Infra & Rail Oy 2021. Liito-oravaselvitys. Siuntion aseman parantaminen. Väylävirasto.RY Finland Oy, 2024. Siuntion aseman ratasuunnitelma-alueen luontoarvojen tarkastelu 2024. Destia.

Väylävirasto
Trafikledsverket

ISSN 2490-0745
ISBN 978-952-405-345-7
www.vayla.fi